

Dodatek k ŠVP ZUV č. 1

Název školního vzdělávacího programu:

Uměním k tvořivosti – tvořivostí ke kultuře – kulturou k hodnotám lidství

Školní vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání

Škola:

Základní umělecká škola Vítězslavy Kaprálové Brno, příspěvková organizace

Adresa školy:

Palackého třída 822/ 70, 612 00 Brno

Ředitelka školy: Jana Sapáková

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2022

Dodatek k ŠVP ZUV č. 1 bude projednán na pedagogické radě dne 16. 11. 2022
a zapsán pod čj. ZUSVK 065/22

Brno 1. 9. 2022

Jana Sapáková, ředitelka školy

Tímto dodatkem se upravuje dokument „Školní vzdělávací program Základní umělecké školy Vítězslavy Kaprálové v Brně“ ve znění platných dodatků od 1. 9. 2020.

Obsah dodatku: do stávající vzdělávací nabídky školy se zařazuje studijní zaměření 5.28 Hra na loutnu a 5.29 Hra na hoboj.

5.28. Studijní zaměření HRA NA HOBOJ (HRA NA DECHOVÉ NÁSTROJE)

Charakteristika studijního zaměření

Hoboj patří do skupiny dřevěných dechových nástrojů, podskupiny dvouplátkových dechových nástrojů. Je laděn v 'C', což znamená, že v notách psané „C“ zní rovněž jako „C“. Tónový rozsah je **(b0) h0** [=malé „h“] - **f3 (a3)**. Hoboj je vyroben z černého dřeva, nejčastěji se jedná o grenadillu nebo jiné exotické ebenové dřevo.

Má široké uplatnění v klasické hudbě. Je součástí symfonických i komorních orchestrů a mnoha dechových komorních souborů. V dnešní době se též využívá v jazzové, populární a zejména filmové hudbě pro svůj typicky pastorální až melancholicky zabarvený tón.

Studiem hry na hoboj získá žák základy hudebního vzdělání na tento nástroj a možnost uplatnění v ansámblech různého stylového zaměření, zejména v uskupeních věnující se klasické hudbě.

Učební plán:

	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na hoboj	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Komorní a souborová hra				1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Orchestrální hra				2	2	2	2	2	2	2	2
Sborový zpěv				1	1	1	1	1	1	1	1
Hudební teorie a praxe	1	1	1	1	1						
Speciální hudební nauka						1	1				

Poznámka: Předměty Hra na hoboj a Hudební teorie a praxe jsou povinné vyučovací předměty, Komorní hra, Orchestrální hra, Sborový zpěv a Speciální hudební nauka mají povahu povinně volitelného předmětu. Výuku těchto předmětů mohou ve výjimečných případech na doporučení třídního učitele navštěvovat i žáci nižších ročníků.

Učební osnovy povinných vyučovacích předmětů:

Předmět

HRA NA HOBOJ

Přípravné studium (výuka se uskutečňuje v rozsahu 1 vyučovací hodiny týdně)

Žák:

- se seznamuje s nástrojem, jeho základní údržbou a snaží se nástroj sám složit a rozložit,
- se učí manipulovat se strojkem a zkouší na něho hrát,
- se snaží hrát ve správném rovném postoji a drží nástroj uvolněně,
- se snaží tvořit a nasazovat tón (nejprve na strojek, později na nástroj (slabika TÝ, případně TÁ),
- hraje tenuto a legato,
- hraje v rozsahu g1 – h1.

Základní studium

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- se seznamuje s nástrojem, jeho základní údržbou a snaží se nástroj sám složit a rozložit,
- se učí manipulovat se strojkem a hraje na něj,
- hraje ve správném vzpřímeném postoji a snaží se držet nástroj uvolněně,
- provádí dechová cvičení se zaměřením na bránici,
- se učí tvořit a nasazovat tón (slabika TÝ, případně TÁ),
- hraje tenuto a legato,
- rozvíjí hudební sluch a rytmické cítění,
- hraje z not a usiluje o hru z paměti,
- hraje s učitelem a vnímá vzájemnou souhru,
- hraje s klavírem.

2. ročník

Žák:

- provádí dechová cvičení pro osvojení bráničního dechu,
- zdokonaluje nasazení tónu – legato, tenuto,
- rozvíjí prstovou techniku pomocí prstových cvičení,
- prohlubuje intonační a rytmické cítění
- rozvíjí hudební paměť a svoji představivost
- začíná s veřejnou prezentací na koncertech

3. ročník

Žák:

- provádí dechová cvičení pro zdokonalování bráničního dýchání,
- zdokonaluje se v tvorbě jemného nasazení,
- pracuje na rozvoji měkkého a kultivovaného tónu,
- rozvíjí prstovou techniku pomocí základních stupnic a etud,
- hraje s dalším nástrojem,
- rozvíjí cit pro melodii a stavbu fráze,
- umí rozlišit základní charakter skladby,
- rozvíjí svou hudební představivost.

4. ročník

Žák:

- zdokonaluje svou dechovou techniku se zaměřením na posílení bránice,
- pracuje na jemném nasazení tónu, zejména v mezzoforte,
- usiluje o intonační stabilitu tónů,
- tříbí rytmické cítění a vnímání metra skladeb,
- pracuje s dynamikou a využívá ji ke hře,
- začíná používat základní melodické ozdoby,
- v rámci svých schopností zdokonaluje prstovou techniku,

- snaží se o souhru s dalšími nástroji.

5. ročník

Žák:

- rozvíjí kulturu tónu v celém zvládnutém rozsahu nástroje,
- zdokonaluje svou dechovou techniku se zaměřením na posílení bránice,
- usiluje o zdokonalení prstové techniky v rychlejším tempu,
- pracuje na jemném nasazení tónu, zejména v mezzopianu,
- zdokonaluje techniku nasazení (tenuto, legato, staccato),
- v rámci svých možností rozšiřuje rozsah nástroje,
- pracuje s dynamikou a využívá ji ke hře,
- využívá ke hře základní melodické ozdoby,
- hraje z listu.

6. ročník

Žák:

- se snaží pracovat na dechové technice, která vede k prodloužení dechové výdrže,
- rozvíjí kulturu tónu v celém dynamickém rozsahu a prstovou techniku,
- zdokonaluje způsob nasazení staccata,
- v rámci svých možností rozšiřuje rozsah nástroje,
- ve hře využívá melodické ozdoby,
- dle možností hraje v různých uskupeních s dalšími nástroji.

7. ročník

Žák:

- zvládá delší dechové fráze na jeden dech,
- usiluje o kultivovaný tón v celém rozsahu nástroje,
- je zblhlý v prstové technice,
- pracuje na jemném nasazení tónu v nejslabší dynamice,
- zdokonaluje nasazení staccata a usiluje o jeho využití při rychlejší hře,
- pracuje s dynamikou v celém rozsahu nástroje.
-

I. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- pracuje s barvou tónu v co největším rozsahu nástroje,
- rozšiřuje rozsah nástroje do f3,
- zdokonaluje nasazení tónu, intonaci a rozšiřuje dynamické dovednosti ve všech polohách,
- prohlubuje orientaci ve složitějších rytmických útvarech,
- v rámci svých možností usiluje o rychlé staccato,
- zdokonaluje hru z listu a prohlubuje hudební paměť,
- dle možností hraje v různých uskupeních s dalšími nástroji.

II. ročník

Žák:

- neustále zdokonaluje celkovou techniku hry,
- prohlubuje hudební paměť,
- studuje orchestrální party přiměřené obtížnosti,
- se postupně seznamuje s frázováním a výslovností v taneční a beatové hudbě,
- je schopen samostudia na dané skladbě,
- se aktivně zapojuje do souborů různých obsazení.

III. ročník

Žák:

- usiluje o hru v celém rozsahu nástroje,
- dbá na správnou intonační a hudební představivost,
- zrychluje jednoduché staccato a dle svých možností se seznamuje i se staccatem dvojitým,
- zdokonaluje hru z listu a prohlubuje hudební paměť,
- zabývá se odlišnostmi různých stylů a snaží se je interpretovat,
- studuje orchestrální party přiměřené obtížnosti,
- se aktivně zapojuje do souborů různých obsazení a žánrů.

IV. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny doposud získané znalosti a dovednosti v celém rozsahu nástroje,
- studuje orchestrální party přiměřené obtížnosti,
- se aktivně zapojuje do souborů různých obsazení a žánrů,
- dokáže dle svých možností seřídít a opravit drobné závady na nástroji.

5.29. Studijní zaměření HRA NA LOUTNU (HRA NA STRUNNÉ NÁSTROJE)

CHARAKTERISTIKA STUDIJNÍHO ZAMĚŘENÍ

Loutna je v dnešní době poněkud neobvyklý nástroj, avšak rychle získává své příznivce. Je možno na ni hrát sólově, ale rovněž v komorním uskupení či ji využít jako doprovodný nástroj. Nejzásadnější je při interpretaci dobové literatury, avšak jsou určité tendence pro ni vytvářet i svébytná moderní díla, nemluvě o možnostech doprovodu lidových a umělých písní. Hra na loutnu u žáka posílí nejen muzikalitu, ale rovněž rozvine jeho pochopení dobové hudby a naučí jej uplatňovat nástroj i

v dnešním hudebním světě. Nicméně se stoupající popularitou dobově poučené interpretace, jejíž provozování je podmíněno schopnými a znalými hudebníky, kteří nyní v českém prostředí chybí, nebude mít loutnista ještě dlouho nouzi o příležitost k hraní.

Učební plán:

	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na loutnu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Komorní a souborová hra				1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Sborový zpěv				1	1	1	1	1	1	1	1
Hudební teorie a praxe	1	1	1	1	1						
Speciální hudební nauka						1	1				

Poznámka: Předměty Hra na loutnu a Hudební teorie a praxe jsou povinné vyučovací předměty, Komorní hra, Sborový zpěv a Speciální hudební nauka mají povahu povinně volitelného předmětu. Výuku těchto předmětů mohou ve výjimečných případech na doporučení třídního učitele navštěvovat i žáci nižších ročníků. Výuka předmětu Hra na loutnu se uskutečňuje individuálně nebo ve skupině maximálně 2 žáků.

Učební osnovy povinných vyučovacích předmětů:

Předmět

HRA NA LOUTNU

Přípravné studium (výuka se uskutečňuje v rozsahu 1 vyučovací hodiny týdně)

Žák:

- dovede popsat nástroj a pojmenovat jednotlivé struny
- je schopen správného držení nástroje
- zvládá hru na prázdných strunách
- reprodukuje jednoduché rytmicko-melodické motivy

Základní studium

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- dovede popsat nástroj a pojmenovat jednotlivé struny
- je schopen správného držení nástroje
- ovládá základní techniku úhozu p-i (figetu)
- zahraje z paměti jednoduchou jednohlasou píseň či cvičení
- rozliší výšku tónu, tempa pomalu – rychle, dynamiku forte – piano

2. ročník

Žák:

- orientuje se v I. poloze na hmatníku
- předvede hru dvojhlasu s využitím prázdných basových strun
- ovládá techniku hry s využitím prstů p, i, m
- hraje jednoduché prstové cvičení na stupnici v jedné oktávě
- zahraje z listu jednoduchou skladbu z francouzské tabulatury

- je schopen zahrát jednoduchou skladbu z paměti

3. ročník

Žák:

- orientuje se do III. polohy na hmatníku
- předvede hru vícehlasu
- ovládá techniku hry s využitím všech prstů (p, i, m, a)
- zahraje z listu jednoduchou skladbu z italské tabulatury
- vnímá náladu skladby a je schopen ji vyjádřit základními výrazovými prostředky
- umí dle svých schopností akordicky doprovodit píseň za pomoci základních harmonických funkcí
- uplatňuje se při souhře s jiným nástrojem či zpěvákem
- zahraje z paměti jednoduchou vícehlasou skladbu
- je schopen základní sebereflexe a zhodnocení vlastní hry

4. ročník

Žák:

- orientuje se do V. polohy na hmatníku
- zahraje legato
- zahraje z listu jednoduchou skladbu v moderní notaci
- využívá dynamická rozlišení a agogiku
- chápe některé obtíže pojící se s interpretací polyfonních skladeb
- dokáže zahrát repertoár různých stylových období, včetně soudobé hudby
- je schopen se zapojit do komorní hry

5. ročník

Žák:

- dle individuálních schopností zahraje techniku barré
- orientuje se ve francouzské a italské tabulatuře a rovněž v moderní notaci
- získává základní povědomí o improvizaci a je schopen ji předvést při hře groundů a dalších jednoduchých tanců, rovněž je schopen akordicky doprovodit jiného improvizujícího hráče
- používá základní dynamická rozlišení a výrazové prostředky
- hraje dle akordických značek a je schopen transponovat jednoduchý doprovod

6. ročník

Žák:

- orientuje se ve hře základních melodických ozdob a je schopen je umístit na vhodná místa jednoduché skladby
- dokáže navrhnout odpovídající dynamiku a agogiku dle charakteru skladby
- přednesovou skladbu je schopen zahrát z paměti
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu
- doprovází dle akordických značek a začíná vytvářet doprovod dle svých individuálních schopností
- uplatňuje se v komorních uskupeních

7. ročník

Žák:

- ovládá prstovou techniku pravé i levé ruky
- hraje s tónovou kulturou
- orientuje se v rozsahu nástroje

- ovládá hru v základních tóninách
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých období, ať už polyfonní či homofonní
- je schopen rozlišit základní dynamiku a tempo, využívá základní výrazové prostředky
- ovládá hru z francouzské a italské tabulatury, ale rovněž z moderní notace
- podílí se na výběru skladeb a orientuje se v základním loutnovém repertoáru
- je schopen sebereflexe a zhodnocení vlastní hry
- doprovází dle základních akordických značek a je schopen vytvořit vlastní doprovod jednoduché písně
- je schopen improvizovat v rámci základních groundů a tanců
- uplatňuje se v komorní a souborové hře

II. STUPEŇ

Přípravné studium II. stupně (*výuka se uskutečňuje v rozsahu 1 vyučovací hodiny týdně*)

Žák:

- popíše nástroj a jeho části
- zvládá správné postavení a držení nástroje
- ovládá základní techniku úhozu s využitím prstů p, i, m
- předvede hru vícehlasu
- používá základní dynamické rozlišení
- zahraje doprovod dle základních akordických značek

I. ročník

Žák:

- orientuje se na hmatníku
- hraje s tónovou kulturou
- ovládá techniku hry barré
- používá melodické ozdoby
- učí se hrát z basového klíče
- je schopen sluchové sebekontroly a sebereflexe
- zapojuje se do komorní či souborové hry

II. ročník

Žák:

- využívá znalosti o stylu k adekvátní interpretaci vybraných skladeb různých období
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu, stejně jako s výrazem a dynamikou
- dodržuje frázování
- je schopen improvizovat ve skupině více hráčů na základní groundy a tance v běžných tóninách a transponovat je
- zahraje z listu přiměřeně obtížné skladby
- uplatňuje se v komorních uskupeních

III. ročník

Žák:

- dokáže samostatně nastudovat přiměřeně obtížnou skladbu
- hraje dle nejužívanějších akordických značek
- je schopen hrát z jednoduchého generálbasu a chápe jeho princip
- připraví jednoduchý doprovod k písním a vytvoří předeheru a dohru

IV. ročník

Žák:

- ovládá nástrojovou techniku a je schopen vytvořit kultivovaný tón
- interpretuje skladby různých stylů a žánrů s důrazem na jejich přednesovou stránku
- samostatně vyhledává a studuje nové skladby
- je schopen vlastního názoru na interpretaci vybraných hraných skladeb
- profiluje se dle svého zájmu a preferencí

Seznam autorů jednotlivých textů

Nádeníček Zdeněk, Mgr. - SZ Hra na hoboj

Vonková Kristina, Mgr. - SZ Hra na loutnu